

بودند و معمولاً برای هدف قرار دادن اهداف مهم و کاربردی استفاده می‌شدند، به همین خاطر شهید طهرانی مقدم بر آن شد تا با استفاده از ظرفیت‌های علمی داخلی به سمت ساخت موشکی با هزینه‌های پایین‌تر که بتواند اهداف نزدیک و کم اهمیت‌تر را هدف قرار دهد، حرکت کند. وی سرانجام موفق شد در سال ۱۳۶۶ راکت «نازعات» را که برد آن بین ۸۰ تا ۱۵۰ کیلومتر بود تولید کند.

با ساخت این موشک بومی فصل نوینی در پیشرفت صنعت و تکنولوژی نظامی ایران آغاز شد که تاووم آن را بعد از جنگ در ساخت و تولید انواع موشک‌های پیشرفته‌تر بومی همچون «شهاب ۳» یا برد بیش از ۲۰۰۰ کیلومتر شاهد بودیم و بدین ترتیب زمینه برای افزایش قدرت بازدارندگی نظامی ایران در سطح منطقه و بین‌الملل و بالطبع افزایش قدرت و امنیت ملی ایران اسلامی ایجاد شد که همه اینها مرهون تلاش‌ها و ابتکارات علمی و دانش‌بنیان امثال سردار شهید حسن طهرانی مقدم است.

■ تأسیس یگان موشکی حزب‌الله لبنان

شهید طهرانی مقدم موسس یگان‌های موشکی حزب‌الله لبنان هم بود که این کار در سال‌های ۶۵ و ۶۶ محقق شد. با کارهایی که حاج حسن انجام داد، حزب‌الله به سلاح‌هایی تجهیز شد که هر گاه صهیونیست‌ها شرارتی می‌کردند، با پاسخ دندان‌شکن مواجه می‌شدند.

بهترین هدیه طهرانی مقدم به مردم و حزب‌الله لبنان، آموزش و انتقال تجربیات موشکی جمهوری اسلامی ایران به این کشور بود، به طوری که در جنگ ۳۳ روزه و جنگ ۲۲ روزه غزه، پیروزی حزب‌الله و حماس علیه صهیونیست‌ها مدیون آینده‌نگری او بود که رزمندگان حزب‌الله را آموزش داد. از همین طریق بود که حزب‌الله توانست سیستم موشکی‌اش را ایجاد کند و نه تنها مانع پیشرفت رژیم صهیونیستی در جنوب لبنان شد، بلکه تمام نقشه‌های صهیونیست‌ها را نقش بر آب کرد.

اواخر جنگ تحمیلی، شهید طهرانی مقدم و همکارانش با حضور در لبنان، زمینه‌های راه‌اندازی و تجهیز یگان موشکی حزب‌الله را فراهم کردند که نقش مهمی در پیشرفت نظامی حزب‌الله و قدرت‌گیری آن داشت و این اقدام پایه‌ای آنان بعدها زمینه موفقیت حزب‌الله و فلسطینیان در جنگ‌های ۲۲ روزه و ۳۳ روزه را فراهم کرد. به این ترتیب نقش شهید طهرانی مقدم در موفقیت‌های محور مقاومت در برابر رژیم صهیونیستی نیز اساسی و تأثیرگذار بوده است.

سیدحسن نصرالله دبیرکل حزب‌الله لبنان درباره شهید طهرانی مقدم می‌گوید: «هر زنی که در لبنان از شمال به جنوب یا بالعکس سفر می‌کند، این امنیت را مدیون حاج حسن آقای طهرانی مقدم است.»

■ پارسای بی‌ادعا

رهبر انقلاب در پیام تسلیت‌شان به مناسبت شهادت پدر موشکی ایران، از شهید حسن طهرانی مقدم به عنوان پارسای بی‌ادعا یاد کردند.

سپاه، شهید طهرانی مقدم به یگان موشکی سپاه رفت و مسئولیت این یگان را عهده‌دار شد. این در حالی بود که در آن سال‌ها جنگ موشکی عراق علیه شهرهای ایران شروع شده بود و ایران تلاش می‌کرد در راستای فعالیت‌های دیپلماتیک و بین‌المللی خود، خلأ ضعف در دفاع موشکی خود را با کمک کشورهای همسو با منافع خود همچون «سوریه» و «لیبی» جبران کند.

■ نخستین شلیک

سردار حسن طهرانی مقدم و نیروهایش توانستند ۲۱ اسفندماه سال ۱۳۶۲ نخستین موشک ایران را به کرکوک شلیک کنند. دومین موشک سپاه هم بامداد روز ۲۳ اسفندماه سال ۱۳۶۴ به بانک ۱۸ طبقه رافدین بغداد اصابت کرد و موشک بعدی در باشگاه افسران ارتش عراق در بغداد فرود آمد و ۲۰۰ نفر از فرماندهان بعثی عراقی را به هلاکت رساند. پس از صدور فرمان تاریخی امام(ره) مبنی بر تشکیل نیروهای سه‌گانه سپاه پاسداران، شهید طهرانی مقدم در سال ۱۳۶۴ به عنوان فرمانده موشکی نیروی هوایی سپاه منصوب شد.

سردار سرتیپ پاسدار یعقوب زهدی، فرمانده توپخانه سپاه پاسداران در دوران دفاع مقدس و هم‌رزم شهید طهرانی مقدم نقل می‌کند: هنگامی که قرار شد سال ۱۳۶۴ نخستین موشک را خود برادران سپاه به سمت بغداد شلیک کنند، همراه با شهید طهرانی مقدم به سمت کرمانشاه رفتیم. مقدمات کار فراهم شد و باشگاه افسران بغداد را هدف گرفتیم. شهید مقدم پیشنهاد کرد

اول دعای توسل بخوانیم و بعد از دعا گفت: خدایا ما نمی‌خواهیم مردم عراق را بکشیم. ما می‌خواهیم نظامیان را از بین ببریم که هم ما و هم عراقی‌ها را می‌کشند. خدایا این موشک را به باشگاه افسران بزن. موشک شلیک شد و درست به باشگاه افسران برخورد کرد و موجب هلاکت تعداد قابل توجهی از افسران بعثی شد. من پیشانی شهید مقدم را بوسیدم و گفتم: به هدف خوردن موشک نتیجه اخلاص و پاکی تو بود.

■ وقتی نخستین موشک بومی ایران ساخته شد

موشک‌های «اسکاد» از هزینه‌های بالایی برخوردار

بازدارندگی امروز ایران در مقابل دشمنان، ریشه در مجاهدت‌های شهید حسن طهرانی مقدم در راستای خودکفایی موشکی کشورمان دارد

بر سکوی اقتدار

سال پس از پیروزی انقلاب اسلامی وارد دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی شد و در رشته مهندسی صنایع مدرک مهندسی گرفت. اما گویا تحصیل هم او را راضی نکرده بود، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی که با فرمان امام خمینی(ره) تأسیس شد بسیاری از جوانان وارد این نهاد انقلابی شدند. حسن نیز که دل در گرو انقلاب اسلامی و ارزش‌های آن داشت وقتی ۲۱ ساله بود تیرماه سال ۱۳۵۹ وارد این نهاد انقلابی شد. نخستین مسئولیتش پس از ورود به سپاه پاسداران حضور به عنوان مسئول اطلاعات منطقه ۳ سپاه شمال بود.

■ ایجاد توپخانه سپاه

مهندس شهید طهرانی مقدم یکی از افرادی بود که نخستین جرقه‌های شکل‌گیری توپخانه سپاه را زد و توانست با یک آتشبار توپخانه ۱۵۵ میلیمتری کشتی، یک توپخانه ۱۲۰ میلیمتری و یک آتشبار ۱۰۵ میلیمتری پرتغالی غنیمتی از بعثی‌ها در ۱۳۵۹ توپخانه سپاه را تشکیل دهد و بعدها با استفاده از این توپخانه در لشکر امام حسین(ع) اصفهان مواضع دشمن بعثی را بمباران کند. همین گروه بعدها در سال ۱۳۶۱ واحد و یگان توپخانه سپاه را تشکیل دادند.

سردار محمد طهرانی مقدم، برادر شهید نیز در بیان خاطرات خود نقل کرده است برادرش حسن در ۲۰ سالگی با سرفرازی بیان می‌کرد «توپ‌های ما آن طرف خط مقدم است» که با غنیمت گرفته شدن آنها توپخانه سپاه تأسیس شد و این نشان از اعتمادبه‌نفس بالای شهید در تحقق اهداف پیش رو داشت. وی در جایی دیگر به نقل از شهید می‌گوید: «به دو دلیل کار برای ما راحت است، یکی اینکه خیال‌مان راحت است این کار شدنی است. دوم اینکه ما شیعیانیم و از نصرت الهی بهره‌مندیم.»

سرلشکر پاسدار سیدیحیی صفوی در این خصوص می‌گوید: در ابتدای جنگ سپاه تجهیزات سنگین عمده‌ای نداشت. شهید طهرانی مقدم با حدود ۱۶۵ عراده توبی که در عملیات فتح‌المبین از عراقی‌ها به غنیمت گرفتیم، توپخانه سپاه را راه‌اندازی کرد. برای نخستین بار شهید طهرانی مقدم در عملیات بیت‌المقدس توپخانه سپاه را راه‌اندازی و برای هر لشکر واحد توپخانه درست کرد.

اواسط جنگ با توجه به نیاز سپاه در نبرد هوایی و بویژه موشکی، بنابر تصمیم فرماندهی

کبیر انقلاب اسلامی استقبال کردند. روزهای نخست سال ۱۳۵۶ بود که تحصیلاتش را در هنرستان به پایان رساند و مدرک دیپلم خود را اخذ کرد اما بیکار نشست و با تلاش و همت بالایی که داشت در همان سال در مقطع فوق دیپلم در رشته برش قطعات صنعتی مدرسه عالی تکنیکوم نفیسی پذیرفته شد.

او با همراهی برادرانش در کنار همه مردم مسلمان و انقلابی ایران پرچم مبارزه و عدالت‌خواهی و رهایی از استعمار آمریکا و استکبار جهانی را برافراشتند. حسن در همان روزهای مبارزات مردمی علیه رژیم ستشاهی با کمک دوستانش با استفاده از سهرای لوله آب، نارنجک‌های دستی می‌ساخت و آنها را به انقلابیون می‌داد. یکی از خاطرات او در مواجهه با نظامیان رژیم شاهنشاهی شنیدنی است. حسن می‌گوید که شب ۲۲ بهمن در میدان امام حسین (فوزیه سابق) با پرتاب نارنجک دستی یک خودروی نظامی ارتش را مصادره و سرهنگ سوار بر آن خودرو را اسیر کرد.

■ ورود به دانشگاه و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

حسن که همواره به دنبال رشد و تعالی بود، یک

گروه سیاسی: ۲۱ آبان سال ۱۳۹۰، چند دقیقه از ظهر گذشته بود که تهران و مناطق اطرافش با صدای مهیب و دلهره‌آوری لرزید. لرزش انفجار در اکثر مناطق و شهرهای استان‌های تهران و البرز احساس شد. گمان اولیه مردم پایتخت، وقوع زلزله بود اما ماجرای دیگری در کار بود.

دلیل این صدای مهیب، انفجاری در ملارد بود. شدت انفجار به اندازه‌ای بود که صدا و لرزش ناشی از آن، شیشه برخی ساختمان‌های شهریار و شهر قدس از جمله ساختمان دانشگاه شهر قدس را فرو ریخت. دود غلیظی تا ۱۰ کیلومتری محل حادثه پخش شده بود. چند ساعت بعد اعلام شد در پی وقوع انفجار در زاغه مهمات پادگان شهید مدرس، رئیس سازمان خودکفایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به‌همراه چند نفر از نیروهایش به شهادت رسید.

وقتی خبر شهادتش در رسانه‌ها منتشر شد، نام او برای اکثر مردم ناآشنا و غریب بود. وقتی سوابق درخشان او برای مردم روایت شد، همه فهمیدند چه شخصیتی در این حادثه دردناک به شهادت رسیده است؛ کسی که اصرار داشت در گمنامی و ناآشنایی کار کند

و مجموعه‌ای به نام جهاد خودکفایی سپاه را فرماندهی می‌کرد و در واقع بخش عظیمی از افتخارات موشکی جمهوری اسلامی به نام او زنده است.

شهید حسن طهرانی مقدم در ششمین روز آبان سال ۱۳۳۸ در خانواده‌ای پرجمعیت و مذهبی در محله سرچشمه تهران چشم به جهان گشود. پدرش خیاط بود و به همین دلیل دو بار به همراه خانواده‌اش به محله‌های شکوفه و بهارستان رفت و تحصیلات ابتدایی و هنرستان خود را هم در این محله‌ها گذراند. حسن یک بچه مسجیدی به تمام معنا بود، چند سال بیشتر نداشت که به همراه برادرانش به مسجد حضرت زینب کبری(س) در سرچشمه تهران رفتند و فعالیت‌های‌شان را در سال ۱۳۴۸ با سرپرستی آیت‌الله سیدعلی لولاسانی آغاز کردند. حسن و برادرانش پس از ورود به این مسجد به سوی فعالیت‌های فرهنگی رفتند و در گروه سرود این مسجد نیز عضو شدند. این گروه سرود هسته تشکیل همان گروه سرودی شد که هنگام ورود حضرت امام خمینی(ره) به کشورمان در روز ۱۲ بهمن ماه سال ۱۳۵۷ با خواندن سرود «خمینی ای امام» از بنیانگذار

سرلشکر شهید حسن طهرانی مقدم چگونه ۱۲ سال پس از شهادتش هنوز برای ایرانیان الهام‌بخش است؟

مصدیقی از «العلم سلطان»

ایام تاریخ معاصر، صهیونیست‌ها نمی‌توانند هراس خود را از رویارویی مستقیم با ایران انکار کنند، انعکاسی از میراث ماندگار طهرانی مقدم است.

۳- در سال‌های اخیر یکی از محورهای پرتکرار در مباحث رهبر حکیم انقلاب مربوط به اقتدارآفرینی علم می‌شود؛ طرح بحثی که عمدتاً ذیل «العلم سلطان» شناخته می‌شود. ایشان ۱۳ بهمن ۱۳۸۸ در دیدار استادی دانشگاه تهران تمرکز ویژه‌ای روی این بحث داشته و فرمودند: «این علم یک وقت منتهی به یک فناوری خواهد شد، یک وقت هم نخواهد شد. خود دانش مایه اقتدار است؛ ثروت‌آفرین است؛ قدرت نظامی آفرین است؛ قدرت سیاسی آفرین است. یک روایتی هست که می‌فرماید: «العلم سلطان» - علم، قدرت است - من وجده سال به و من لم یجدده صیل علیه». یعنی مسأله، ۲ طرف دارد: اگر علم داشتید، می‌توانید سخن برتر را بگویید، دست برتر را داشته باشید - «صال» یعنی این - اگر نداشتید، حالت میانه ندارد؛ «صیل علیه». پس کسی که علم دارد، دست برتر را بر شما خواهد داشت؛ در مقدرات شما دخالت می‌کند؛ در سرنوشت شما دخالت می‌کند. گنجینه معارف اسلامی پر است از این حرف‌ها. یکی هم ایمان است.»

با این مقدمه راه و میراث طهرانی مقدم را باید قدرت‌آفرینی برای ایران و محور مقاومت دانست. چنانکه رهبر معظم انقلاب در یک دست‌نوشته خطاب به این شهید بزرگوار یادآور شدند: «شما به کمک و ایران در فضا و در میان انباشتی از «نمی‌شود»ها و «نمی‌توانیم»ها شکل گرفت.

بر همین اساس میراث طهرانی مقدم را پیش از هر چیز باید اثبات توانمندی داخلی ایران دانست؛ توانمندی بازدارنده‌ای که حمله نظامی هر متجاوز خارجی به ایران را مبدل به یک گزینه گرانقیمت کرد. حالا ۱۲ سال پس از شهادت طهرانی مقدم، اگر در یکی از ملت‌های

۱- انفجار مهیب ۲۱ آبان ۱۳۹۰ تا کیلومترها آن سوتر از ملارد را نیز لرزاند. بسیاری از مردم آن را حس کردند و چند ساعت زمان برآی به اصل ماجرا بپردازند. اما شاید بهتر باشد بگوییم زمان اطلاع عمومی از اصل ماجرا، سراسر آغاز یک پرسش بود؛ پرسشی فراتر از چیستی و چرایی انفجار و ناظر به کیستی کسی که از جمع کم شده بود. «حاج حسن طهرانی مقدم» نام چندان آشنایی در فضای عمومی نبود. بسیاری بعد از آبان ۱۳۹۰ بود که متوجه حضورش شدند، با این حال این عدم حضور هیچگاه از منظر جامعه غایب نبود. طهرانی مقدم دیر شناخته شد اما سریع می‌شد او و میراثش را شناخت. از تجربه بمباران شهرهای ایران در نیمه دهه ۶۰ تا شروع دهه ۸۰ و ظهور ایران به عنوان یک قدرت موشکی در منطقه و جهان، زمانی کمتر از ۱۵ سال گذشته بود. ایرانیان با تلخی روزهایی را به خاطر می‌آوردند که توان مقابله با تهدید بمباران شهرها را هم نداشتند و این برگ سپاه در فاصله کوتاهی به جایی رسید که هراس از دقت، قدرت و برد موشک‌های داخلی، تبدیل به مهم‌ترین اهرم بازدارندگی کشور شد. مردم شاهد چنین فصلی از تغییرات بودند اما دست‌شان از شناخت مردی که قدم به قدم ایران را به قله موشکی جهان رساند دور بود.

آبان ۱۳۹۰ لحظه عیان شدن نام و نشان طهرانی مقدم بود، نام و نشانی که بعد از رسم و نشان قدرت ایران نمایان شد. گویی سردار سرلشکر طهرانی مقدم از پس برده گمنامی به یکباره به آشکارترین نقطه ممکن رسید. از این منظر هر قدر انفجار ۲۱ آبان ۱۳۹۰ به فقدان یک

مسئولیت این یگان را عهده‌دار شد. این در حالی بود که در آن سال‌ها جنگ موشکی عراق علیه شهرهای ایران شروع شده بود و ایران تلاش می‌کرد در راستای فعالیت‌های دیپلماتیک و بین‌المللی خود، خلأ ضعف در دفاع موشکی خود را با کمک کشورهای همسو با منافع خود همچون «سوریه» و «لیبی» جبران کند.

سردار حسن طهرانی مقدم و نیروهایش توانستند ۲۱ اسفندماه سال ۱۳۶۲ نخستین موشک ایران را به کرکوک شلیک کنند. دومین موشک سپاه هم بامداد روز ۲۳ اسفندماه سال ۱۳۶۴ به بانک ۱۸ طبقه رافدین بغداد اصابت کرد و موشک بعدی در باشگاه افسران ارتش عراق در بغداد فرود آمد و ۲۰۰ نفر از فرماندهان بعثی عراقی را به هلاکت رساند. پس از صدور فرمان تاریخی امام(ره) مبنی بر تشکیل نیروهای سه‌گانه سپاه پاسداران، شهید طهرانی مقدم در سال ۱۳۶۴ به عنوان فرمانده موشکی نیروی هوایی سپاه منصوب شد.

سردار سرتیپ پاسدار یعقوب زهدی، فرمانده توپخانه سپاه پاسداران در دوران دفاع مقدس و هم‌رزم شهید طهرانی مقدم نقل می‌کند: هنگامی که قرار شد سال ۱۳۶۴ نخستین موشک را خود برادران سپاه به سمت بغداد شلیک کنند، همراه با شهید طهرانی مقدم به سمت کرمانشاه رفتیم. مقدمات کار فراهم شد و باشگاه افسران بغداد را هدف گرفتیم. شهید مقدم پیشنهاد کرد اول دعای توسل بخوانیم و بعد از دعا گفت: خدایا ما نمی‌خواهیم مردم عراق را بکشیم. ما می‌خواهیم نظامیان را از بین ببریم که هم ما و هم عراقی‌ها را می‌کشند. خدایا این موشک را به باشگاه افسران بزن. موشک شلیک شد و درست به باشگاه افسران برخورد کرد و موجب هلاکت تعداد قابل توجهی از افسران بعثی شد. من پیشانی شهید مقدم را بوسیدم و گفتم: به هدف خوردن موشک نتیجه اخلاص و پاکی تو بود.

سردار محمد طهرانی مقدم، برادر شهید نیز در بیان خاطرات خود نقل کرده است برادرش حسن در ۲۰ سالگی با سرفرازی بیان می‌کرد «توپ‌های ما آن طرف خط مقدم است» که با غنیمت گرفته شدن آنها توپخانه سپاه تأسیس شد و این نشان از اعتمادبه‌نفس بالای شهید در تحقق اهداف پیش رو داشت. وی در جایی دیگر به نقل از شهید می‌گوید: «به دو دلیل کار برای ما راحت است، یکی اینکه خیال‌مان راحت است این کار شدنی است. دوم اینکه ما شیعیانیم و از نصرت الهی بهره‌مندیم.»

سرلشکر پاسدار سیدیحیی صفوی در این خصوص می‌گوید: در ابتدای جنگ سپاه تجهیزات سنگین عمده‌ای نداشت. شهید طهرانی مقدم با حدود ۱۶۵ عراده توبی که در عملیات فتح‌المبین از عراقی‌ها به غنیمت گرفتیم، توپخانه سپاه را راه‌اندازی کرد. برای نخستین بار شهید طهرانی مقدم در عملیات بیت‌المقدس توپخانه سپاه را راه‌اندازی و برای هر لشکر واحد توپخانه درست کرد.

اواسط جنگ با توجه به نیاز سپاه در نبرد هوایی و بویژه موشکی، بنابر تصمیم فرماندهی